

IT-TMIEN BLOKKA: LIEMA GĦASAFAR JGĦIXU F'ART AGRIKOLA (FARMLAND)?

Ftit informazzjoni bażika: Fil-klassi, ibni xena b'poster jew skrivanija ta' mergħa. Wara l-attivitajiet li tagħmlu barra, tistgħu tkomplu tiddekoraw ix-xena (bl-għajnuna tat-tfal) billi żżidu stampi tal-għasafar li tkunu osservajtu jew sinjali eż., bejta, bajd, fdalijiet tal-ikel, eċċ. F'post li huwa aċċessibli għall-kulhadd, poġġi tromba, kamera tar-ritratti, scope u gajd tal-għasafar u pjanti. Iffoka fuq tactile feedback billi twaħħal pjanti, rix, ħamrija u arzelli bit-tejp jew kola mal-poster. Waqt il-mawra, heġġeġ lit-tfal isibu pjanti aromatiċi, li jistgħu jitwaħħlu mal-poster ukoll. Iffoka fuq l-għanjiet tal-għasafar, u ara kemm il-għasfur differenti tista' tisma.

Problema ddettaljata	X'karatteristiċi għandha l-art agrikola?	Liema għasafar inisslu (breed) f'art agrikola?	X'rabta hemm bejn l-oragniżmi fin-natura? Xi rwol għandhom l-għasafar tal-priza?
Attivitajiet ta' barra	<p>Mur mawra f'art agrikola mat-tfal u aġtu ħarsa lejn il-karatteristiċi ta' din iż-żona. L-ewwel araw il-mappa u ftehm fuq rotta. Il-mixja għandha tiddependi minnek u l-abbiltajiet tat-tfal. Tista' tkun 500m jew 1KM. Uża l-karta: Kif issir ditekativ tal-għelieqi u l-mergħat (S8/A/1).</p> <p>Kif tkunu barra, morru f' mergħa. Ara xi pjanti ssib. Ħalli lit-tfal ixommu, imissu u jaraw. Ħallihom jimteddu, jgħalqu għajnejhom u jisimgħu l-ħsejjes tan-natura. Tkellmu dwar ir-rikkezza li esperjenzaw hemmhekk. Għala dan huwa post tajjeb għall-għasafar?</p>	<p>Waqt il-mawra, identifika kemm il-speċi differenti li tiflaħ. Uża l-atlas tal-għalqa u l-mergħa (S8/B/1) u observation sheets (S8/B/2).</p> <p>L-għasafar tal-għelieqi u l-mergħat għandhom għanjiet differenti. Mur mawra u ismaħhom inkella ismagħhom fuq fajl mp3. Uża l-karta: Xi ħsejjes insib f' mergħa? (S8/B/3)</p> <p>Għasafar li jgħixu f'art agrikola inkluzi l-kokki, bħall-Barbaġann. Peress li dan huwa għasfur nocturn huwa diffiċli biex tarah imma tista' ssibu b'modi oħra. Uża din il-karta: Infittxu l-Barbaġann (S8/B/4).</p>	<p>Jekk matul il-mawra ssib bejta ta' kokka, ipprova iġbor il-gerbub (pellets). Fittixhom fejn l-iktar faċli li ssibhom, taħt il-bejta. Dawn il-gerbub jista' jingabar u jinżamm f'boroż apposta (bid-data, speċi u fejn sibthom) l-aħjar li tnixxihom qabel. Kemm iddaħħalhom fil-forn għal ħmistax-il minuta, daqs li kieku kejk u aħmi f'temperatura ta' 200 gradi Celsius.</p>
Osservazzjonijiet u esperimenti li jistgħu jsiru ġewwa	L-attività' li saret barra hija opportunità' eċċellenti biex taħseb dwar il-bidliet li jseħħu f'art agrikola. Uża l-karta: Vaski tal-għelieqi (S8/A/2).	Ħafna mill-għasafar li tipikament jgħixu fl-għelieqi jew mergħat jibnu l-bejtiet tagħhom mal-art. Biex jiproteġu l-boton kontra predaturi, il-kulur tal-bajd jservi ta'	Analizi tal-gerbub hija sors important għall-għarfien dwar id-dieta tal-kokka. Aħdem fuq il-karta: Gerbub tal-Kokka or White Stork]

		camouflage. Uża din il-karta: (S7/B/3) Għala l-għasafar għandhom bajd ta' kuluri differenti? Il-bajd tal-għasafar li jbidu mal-art għandhom naħa iktar għall-ponta. Ara ma' din il-karta: Il-Forma tal-bajda hija important? (S7/B/2)	(S8/C/1).
Attivitajiet Artistiċi	Ohloq mergħa tiegħek (S8/A/3) bil-pjanti li ġbart tul il-mawra.	Maskra tal-Barbaġann (S8/B/5)	Worksheet: Nillestu ikla għall-Venewwa (S8/C/2).
Attivitajiet lingwistiċi u kitba	Aqra s-silta dwar art agrikola u aħseb dwar il-bidliet li qed isiru fiha u għala dawn mhux tajbin għall-għasafar. (Art Agrikola (S8/A/4))	Aqra s-silta fuq indicator species (S8/B/6).	
Attivitajiet Matematiċi	Uża l-poster li ppreparaw lit-tfal (S8/A/5) , itlob lit-tfal jgħoddu l-karatteristiċi tipiċi tal-art agrikola. Ippraktika l-użu tal-kunċetti: under, over, right, left, near.	Waqt il-lezzjoni dwar identifikazzjoni tal-għasafar, jista' tippratika l-Matematika. Flimkien mat-tfal, għodd kemm l-għasfur smajt. Kollha huma tal-istess speċi? (worksheet: Isma u għodd l-għasafar tal-għelieqi u l-mergħat, S8/B/7).	
Logħob u kompetizzjonijiet	Fhiem lit-tfal għala s-siġar jipprovdu kenn għall-għasafar billi tistiedinhom jilgħabu l-logħba dwar siġar u għasafar (S8/A/6) . Ladarba t-tfal isiru familjari mal-għajtiet tal-għasafar tal-għelieqi u mergħat, tista' toħloq voice identification competition. Ilbgħab il-logħba Corncrake mat-tfal (S8/B/8) . Din il-logħba tistimola s-sens ta' smigħ u l-ħass, tgħin fil-kunfidenza fit-tfal meta jkunu fin-natura u żżidilhom motor dexterity. Opportunita' tajba tkun dik fejn it-tfal jitkellmu dwar l-imġieba ta' dan l-għasfur misterjuż.		

Sezzjoni S8/A/1:

Mawra sar-raħal

Linji Gwida tal-Għalliema: L-istudenti għandhom ikunu mqassmin tnejn tnejn. Din se tkun kompetizzjoni biex tara liema grupp jsib l-iktar organizmi. Studenti li huma visually impaired għandhom ikunu ma' tfal li jaraw.

X'se jkollok bżonn:

- observation cards
- lapses
- Xi ħaġa iebsa biex tikteb fuqha

Attivitajiet u mistoqsijiet:

1. Kif tkun taf li qiegħed fil-kampanja? Hemm ħsejjes differenti minn dawk li ssib madwar l-iskola tiegħek?
2. Inti u miexi f'żoni rurali, aġti ħarsa lejn l-għalieuqi, mergħat u l-bur, ara xi pjanti tista' xxomm u x'animali tista' tara? Jekk ikun riħ, tista' tisma r-riħ jgħaddi minn ġol-ħaxix? Kemm il-tip differenti ta' għasafar tista' tisma? Taf tgħid kemm qegħdin bogħod mill-għanja tagħhom?
3. Xi ħadd mill-grupp għandu jieħu nota tal-osservazjonijiet f'tabella. Qabbel l-element li osservajt mal-istampa.
4. Tista' tgħodd l-elementi. B'hekk tista' tkun taf kemm hemm.

Ikkunsidra:

- X'jikber fl-għalieuqi, mergħat u bur (pasture)?
- X'inhil d-differenza bejn għalqa, mergħa u bur?
- Kif jinbidel kull wieħed minnhom tul is-sena?
- X'għasafar iltqajt magħhom?
- Meta jkunu l-iktar bird-friendly?

Observation chart:

- Isem l-istudent
- Belt/Raħal
- Minn fejn bdiet ir-rotta

- Fejn spiċċat ir-rotta
- Vaska
- Scrub
- Siġra
- Mergħa
- Bur
- Għalqa
- Small cottage
- Cowshed (small)
- Cowshed (large)

Sezzjoni S8/A/2:

Vaski tal-għelieqi

Linji gwida għall-għalliema: Aqra d-deskrizzjonijiet li ġejjin dwar żewġ vaski u itlob lill-istudenti biex jinnotaw id-differenzi qabel ma tistaqsi l-mistoqsijiet dwar il-vaski.

L-ewwel vaska tinsab fil-miftuħ, imdawra bil-blat. Hemm mogħdija madwar il-vaska u hemm żewġ persuni bilqiegħda fuq bank li jagħti fuq il-vaska. M'hemmx pjanti jidhru fuq il-wiċċ tal-vaska, l-ilma huwa nadif u ċar.

It-tieni vaska tinsab f'għalqa, hija mdawwra bis-siġar minn-naħa u qasab fuq in-naħa l-oħra. L-ilma huwa skur u jidher fond. Mad-dawra tal-vaska huwa miksi bi pjanti u veġetazzjoni.

Flu l-ħin tiegħek biex twieġeb dan il-mistoqsijiet:

- F'liema vaska se jsibu l-aktar kemm l-annimali?
- Liema vaska joffri l-iktar ikel?
- Fejn hemm l-iktar pjanti jikbru?
- Liema vaska hija l-aktar animal-friendly? Taf tgħid għala?
- Tixtieq tgħum f'waħda minn dawn il-vaski?
- Liema vaska hija aktar human-friendly?

Oĥloq mergħa tiegħek

Linji Gwida għall-għalliema: *Għin lill-istudenti joĥolqu mergħa żgħira billi jwaħħlu pjanti jew fjuri mal-poster bit-tejp jew kolla.*

X'se jkollok bżonn?

- card
- double-sided tape
- mqass
- kolla
- karta xuga ta' kuluri differenti
- cut-outs
- biżża tad-drapp
- biċċiet tal-pannu
- buttuni, eċċ. Skont l-ideat tiegħeks
- pjanti tal-mergħa li ngabru fil-mawra

Attivitajiet u mistqosijiet:

1. Waħħal id-double-sided tape fin-naħa t'isfel tal-karta.
2. Qaxxar il-protective foil mid-double-sided tape.
3. Oĥloq il-mergħa tiegħek bill twaħħal pjanti li jikbru fil-mergħa mat-tejp. Qis li qatt ma taqta' pjanti protetti u qatt taqta' l-pjanti kollha minn post wieħed.
4. Oĥloq il-mergħa tiegħek billi twaħħal il-pjanti li ppreparajt bit-tejp.
5. Fl-aħħar, aghmel esibizzjoni bix-xogħol tiegħek.
6. Kollha ġew l-istess? Tkellem dwar xogħlok – semmi x'hemm l-istess u x'hemm differenti.

Iddiskuti:

- Il-mergħat li sibtu kienu differenti minn xulxin?

Pajsaġġ Agrikolu

Linji gwida għall-għalliema: *Is-silta t'hawn taħt għandha tiġi stampata bil-Braille jew moqrija mgħajjta sabiex tkun aċċessibbli għal tfal neqsin mid-dawl jew li huma visually impaired.*

Fl-aħħar snin in-numru ta' għasafar li jgħixu fl-għelieqi u l-mergħat naqas drastikament. Dan għax il-postijiet adattati għalihom qed jisparixxu. Partijiet żgħar fejn kienu jsibu ħafna ikel u kenn qed jiġu maqluba f'għelieqi tal-qamħ. Is-siġar, l-arbuxelli, l-bur u vaski żgħar għebu. In-nies bdew ineħħu pjanti li ma jkabbrux huma (eż. Fjuri u ħaxix tal-bar) li huma sorsi tal-ikel importanti għall-għasafar tal-art agrikola. In-nies jeqirdu insetti li jieklu l-crops tagħhom. Biex jagħmlu dan, jużaw kimika speċjali. Fl-għelieqi jużaw magni speċjalizzati biex iħaffu l-ħsad. Qabel, meta x-xogħol tal-għelieqi kien jiddependi mis-saħħa ta' id il-bniedem, il-porċess kien ikun itwal u l-pjanti kienu jiġu maħsuda gradwalment, għalhekk l-għasafar kienu jistgħu jrabbu ż-żgħar tagħhom mingħajr ħafna tfixkil.

Dak li hu tajjeb għall-bniedem mhux dejjem tajjeb għan-natura.

1. Aqra/isma is-silta sewwa.

2. Wieġeb dal-mistoqsijiet:

- Meta beda jonqos in-numru ta' għasafar li jgħixu fl-għelieqi u l-mergħat?
- X'bidliet seħħu fil-pajsaġġ agrikolu?
- Kif ineħħu l-ħaxix u l-annimali li ma jridux?
- Għala l-magni jistgħu jipperikolaw l-annimali?
- Liema pajsaġġ agrikolu jiffavorixxi l-għasafar?
- Għala naqas in-numru ta' għasafar fl-għelieqi u l-mergħat?

3. Oħloq diskussjoni dwar kif il-bdiewa u l-gvernijiet jistgħu jgħinu l-biodiversita'.

Sezzjoni S8/A/5

Sens ta' direzzjoni

Linji gwida għall-għalliema: *Għal din l-attività se tużaw il-poster li ħolqu t-tfal f'S8/A/3. Jekk m'għamiltx in l-attività tista' tactile poster kbir biex tibbaża l-mistoqsijiet ta' din l-attività fuqu.*

Saqsi dawn il-mistoqsijiet ibbażati fuq direzzjoni:

Looking at the poster you made, form 5 questions about what is next to, above, below, to the left and to the right of other things on the poster.

Sigār u Għasafar

Linji gwida għall-għalliema: Jekk hemm studenti li huma visuall impaired fil-klassi, tkun idea tajba li jinqabeż dan l-eżerċizzju u minflok issir spjegazzjoni iffokata fuq l-importanza tas-sigār u għasafar.

X'se jkollok bżonn:

- Grupp ta' 3 + leader

Regoli:

1. Il-partecipanti tal-logħba għandhom jingħaqdu fi gruppi ta' 3. Żewġ studenti jzommu id xulxin, b'hekk jiġu forma ta' sigra. It-tielet student, taparsi jkun għasfur, joqgħod bilwieqfa f'nofs dawk li qed iżommu id xulxin. Ir-rwol tas-sigra tista' tingħata lit-tfal li huma visually impaired, pero r-rwol tal-għasfur jaf ma jkunx adattat għal tfal neqsin mid-dawl.
2. Fil-logħba nużaw it-termini/passwords: Għasafar, Naqtgħu, Inħawwlu.
3. Il-leader jgħid waħda minn dawn it-termini.
4. Kif jisimgħu l-kelma "Għasafar", l-istudenti li taparsi huma għasafar iridu jiġru barra mis-sigra biex ifittxu sigra oħra, u l-istudenti li taparsi s-sigār iridu jgħollu idejhom u jistennew li jidhol għasfur ġdid. Kif jasal -għasfur inizzlu idhom.
5. Kif jisimgħu l-kelma "Naqtgħu", l-istudenti li taparsi sigār jinżlu *squat u l-għasafar itiru mis-sigra u jibqgħu itiru 'l hemm 'l hawn.*
6. Kif jisimgħu l-kelma "Inħawwlu", l-istudenti li taparsi sigār li naqtgħu, iqumu u jerggħu jiformaw sigār, u l-istudenti li taparsi għasafar ifittcu post fejn se jinżlu.

Mistoqsijiet:

- Għala s-sigār huma importanti fl-għelieqi għall-għasafar?
- Kif nistgħu nżidu l-ammont ta' sigār u arbuxelli f'art agrikola?

Sezzjoni S8/B/1

Observation cards: Għasafar tal-għelieqi u mergħat

Linji gwida għall-għalliema: *Dan it-taħriġ jirnexxi iktar jekk it-tfal ikunu mqassama fi gruppi ta' 2, fejn minn tal-inqas wieħed minnhom m'għandux nuqqas ta' dawl u jkun jista' jimla l-karta mogħtija.*

Attent/a. X'għasafar tista' tara u tisma? Fejn qegħdin? Kemm hemm minnhom? Hu nota ta' dak li osservajt fuq it-table.

[Note: for the observation card, choose bird species that are appropriate to your country]

- L-ispeċi
- Fejn rajtuh/smajtuh?
- Kemm kien hemm?
- Semmi: fil-ħaxix, itiru, fis-siġar, f'arbuxelli, fuq l-ilma

Sezzjoni S8/B/2

X'tisma fil-grasslands?

Linji gwida għall-għalliema: *Għallem għajti ta' għasafar komuni billi tuża l-app fuq l-ismartphone. Hu lill-istudenti f'habitat adegwat u staqsi dan il-mistoqsijiet.*

Attivitajiet u mistoqsijiet:

1. Ipprepara għall-mawra billi tisma l-għajti u għanjiet tal-għasafar tal-mergħat (e.g., Lapwing, Yellowhammer, Grey Partridge, Corncrake, Skylark, Meadow Pipit [**Note: choose bird species appropriate to your own country**]).
2. Tul il-mawra, isma sewwa għal xi għajti ta' għasafar mill-mergħa.
3. Flimkien mal-persuna l-oħra, ikteb fejn smajt l-għajta.
4. Liema għajta għogbitek l-iktar?
5. Liema waħda hija iktar faċli tiftakar?

Infittxu l-Barbaġann

Linji gwida għall-għalliema: *Aqsam 'l studenti tnejn, tnejn. Dawk li huma neqsin mid-dawl għandhom jinqas ma tfal li jaraw sewwa. Tista' tagħti ċans lit-tfal ifittxu dwar il-Barbaġann fuq il-kompjuter. Inkella, ipprovi materjal li minnu jistgħu jitgħallmu dwar il-kokki.*

X' se jkollok bżonn?:

- observation cards
- lapes
- clipboard, jew xi haġa iebsa biex tagħmel karta fuqha u tikteb sewwa
- voice recorder
- string bag
- ingwanti tal-latex
- marker pen

Mistoqsijiet u attivitajiet:

1. Ipprepara għat-tfittxa billi tfittex xi informazzjoni dwar fejn jidhru u l-ħabitat tal-Barbaġanni f'Malta (desk study).

Ikkunsidra:

- Qatt smajt jew rajt Barbaġann biż-żona fejn toqgħod?
  - Hemm postijiet fil-vicinanzi li jaf jogħgħbu lil- Barbaġann?
  - Qatt smajt xi ħadd jgħid li ra jew sema' Barbaġann fil-qrib?
2. Biex tara jekk hemmx Barbaġann f'bitħa ta' xi knisja, tista' ssaqsi lil xi qassis. Tista' wkoll tistaqsi lil xi bdiewa lokali, fejn possibli. Aħseb x'tista' ssaqsihom minn qabel. L-aħjar li tipprepara l-mistoqsijiet minn qabel.
  3. Hu nota tat-tweġibiet jew zomm rekord tal-intervista fuq voice recorder.
  4. Fejn possibli, tista' tesplora xi knisja jew bini mwaqqa u tara ssibx traċċi (casts jew rix) ta' Barbaġann. Tista' ssaqsi adult jagħmel dan għalik. Qis li tkun ħadt permess mingħand is-sid/meneġer tal-binja u tiegħu prekawzjonijiet serji, u qatt tmur waħdek.
  5. Ftakar, li jekk ssib xi haġa, ilbes ingwant tal-latex biex tiġborhom. Itfa l-oġġetti li sibt fi string bag. Agħmel nota tal-post u d-data fuq il-basket.
  6. Jekk il-Barbaġann ikun hemm, irrapporta din l-osservazzjoni lill-Birdlife Malta.

Deskrizzjoni viżiva:

Pellets tal-Barbaġann: ikunu kannella b'forma ċilindrika, qis tas-saba' l-kbir. Ix-xifer abjad tal-għadam jidher imqabbeż il-barra minn massa ta' suf.

Rix tal-Barbaġann: fl-istampa Barbaġann jidher fuq id, b'għewnaħ mifuth. Il-għewnaħ għandu kulur caramel dehbi bi strixxi orizzontali li huma skuri. Ġismu huwa lewn caramel dehbi wkoll bi dbabar grizi fuq dahru. Id-denb huwa kannella ċar b'linji skuri orizzontali.

Fejn hu possibli li ggħib ir-rix tat-titjir tal-Barbaġann, saqsi lit-tfal jxejjruhom bis-saħħa fl-arja u saqsihom x'ħoss jagħmlu. Agħmel l-istess fir-rix tat-titjir ta' għasafar oħra (eż. Papra) u saqsihom jekk jisimgħux ħoss differenti.

Iddiskuti:

- X'tista' tagħmel biex tgħin il-Barbaġanni?
- Kif tista' tikkonvinċi lin-nies ma jibzgħux mill-Barbaġanni?

Sezzjoni S8/B/4

Maskra ta' Barbaġann

Linji Gwida għall-għalliema: Fejn ikun hemm bżonn, il-maskri għandhom jinqatgħu mill-għalliema, jew ippreparati mid-dar bl-għajnuna tal-ġenituri/gwardjani.

Dak li se jkollok bżonn:

- Print tal-maskra (ara hawn taħt)
- Mqass
- Spaga/żigarella/lakstu (elastic band)
- hole-punch tal-karti

Il-Proċedura:

1. Aqta' l-wiċċ, l-għajnen u t-tabs tal-Barbaġann
2. Taqqab toqba fl-ispazju indikat biex tgħaddi minnha l-lakstu.
3. Orbot spaga/żigarella/ lakstu fit-toqba li hemm fit-tabs.
4. Ilbes il-maskra u ilgħabha taparsi inti Barbaġann 😊

Sezzjoni S8/B/5

Isma u għodd l-għasafar fl-għelieqi u l-mergħat

Linji gwida għall-għalliema: Taħriġ għall-klassi: Itlob lit-tfal jisimgħu l-għasafar u jgħoddu kemm il-tip differenti semgħu. Semmalhom għajti ta' għasafar li komuni ssibhom fl-għelieqi jew mergħat minn fuq l-app fuq l-ismartphone, bħal eżempju ( ), qis li tinkludi taħlita ta' għasafar li jgħannu huma u jtiru u oħrajn li jgħannu meta jkunu weqfin.

Skylark, Woodpigeon, Blackbird, Goldfinch, Lapwing and Cuckoo, [Note: choose a selection of birds that is appropriate to your country.]

Mistoqsijiet u attivitajiet:

- Hafna speci ta' għasafar jgħannu fl-għelieqi u l-mergħat. Taf issemi xi ftit?
- Kemm-il għasfur differenti smajt?
- Taf kemm minnhom jgħannu huma u jtiru, kemm minnhom jgħannu minn fuq l-art, u kemm minnhom jgħannu minn fuq is-siġar?

Matematika mal-Barbaġann

Linji gwida għall-għalliema: *Aqra din is-silta u saqsi l-mistoqsijiet li hemm wara:*

Iż-żgħar tal-Barbaġann jikbru malajr ħafna, għalhekk ikollhom bżonn ħafna ikel biex ikollhom biżżejjed enerġija biex jikbru. Huma u jrabbu, il-ġenituri Barbaġanni, iqattgħu sa 10 sigħat ifittxu l-ikel matul il-lejl. Par ta' barbaġanni li għandhom 4 żgħar, iridu jipprovdu madwar 25 biċċa tal-ikel kull lejl. Il-verjeta' tal-ikel jiddependi minn dak li jkunu sabu l-ġenituri bil-qrib, pero ħafna drabi jinkludi, bugeddum, ġrieden u voles.

Mistoqsijiet u attivitajiet:

- Kemm għandhom bżonn ġenituri Barbaġanni biex jitimgħu ż-żgħar tagħhom għal ġimgħa?
- Kemm tipprovdi mara Barbaġann għal ġimgħa u kemm jipprovdi raġel?
- Jekk il-Barbaġanni jqattgħu 10 sigħat ifittxu l-ikel kull lejl, kemm-il siegħa jqattgħu ħin ifittxu ikel f'ġimgħa?

Nieħdu gost mal-Gallozz Aħmar

Post:

Preferibbilment issir f'mergħa, imma tista' ssir ukoll bil-bitħa tal-iskola jew fil-gymnasium.

Dak li se jkollok bżonn:

- Petne'
- Card tal-platik (telephone, credit, etc.)
- Skarv jew mgħammad ieħor

Il-proċedura:

1. Iddeċiedu min se jkun il-Gallozz Aħmar.
2. Il-Gallozz Aħmar jingħata il-petne' u l-card. Meta jħoll il-card tul il-petne', għandu jinħoloq ħoss li huwa simili għal dak li jagħmel il-Gallozz Aħmar li huwa 'crex crex' (isma' r-recording fuq l-app fuq l-smartphone).
3. L-istudenti l-oħra jinfirxu u jgħattu għajnejhom bil-mgħammad (tfal li neqsin mid-dawl m'għandhomx għalfejn jagħmlu dan).
4. Meta jkunu lesti, il-Gallozz Aħmar jibda jkanta.
5. Billi jużaw is-sens ta' smiġħ, l-istudenti għandhom jippruvaw jaqbd u l-Gallozz Aħmar, billi jimxu wara l-ħoss li qed jisimġħu.

Iddiskuti:

1. Kienet diffiċli ssib l-Gallozz Aħmar?
2. Kif qbadtu l-għasfur?
3. Il-ħoss li kienet qed tagħmel għenek?

X'hemm moħbi fil-pellets tal-Barbaġanni

Linji gwida għall-għalliema: Tfal li huma visually impaired jistgħu jagħmlu din l-attività billi jużaw lenti. Dawkl li huma neqsin mid-dawl mhux se jkunu jistgħu jaqsmu l-pellets, imma jkunu jistgħu jeżaminaw il-pellets billi jmissuhom.

X'se jkollok bżonn?

- Pellet minn Barbaġann
- skewer sticks/toothpicks
- pinzetta
- Kaxxa żgħira, eżempju tal-butir
- Ilma
- paper towels
- ingwanti tal-latex

Attivitajiet u mistoqsijiet:

1. Ilbes l-ingwanti tal-latex.
2. Itfa l-pellets bilmod fil-kaxxa u ferra l-ilma.
3. Ċaqlaq il-pellets b'tali mod li jixxarbu sew u jixorbu l-ilma.
4. Bl-użu tal-pinzetta u toothpick, kisser il-pellet u neħhi l-oġġetti kollha li ssib fiha.
5. Itfa l-oġġetti li ssib fuq paper towel.
6. Uża l-ilma biex tnaddaf dak li sibt. Attent li ma tkissirhomx.
7. Eżamina bilmod dak li sibt fil-pellets.
8. X'kiel l-għasfur f'nosfinhar?

.....
.....

Aħseb?

- X'għasfar oħra jipproduċu pellets?
- Għala l-pellets tal-Barbaġann ikollhom daqshekk suf?
- Taħseb li dan l-għasfur huwa predatur?

Sezzjoni S8/C/2

Ipprepara ċena għall-Venewwa

Linji gwida għall-għalliema: *Aqra din is-silta mal-istudenti u saqsi l-mistoqsijiet li hemm isfel:*

Il-Venewwi huma waders li jnisslu f' mergħat umidi (wet meadows). Għandhom green upperparts and white underparts and a long feather-crest on top of their heads. Jjieklu insetti u ħlejjaq żgħar oħra li jsibu f' long grass. Ara taqtax liema minn dan l-ikel fil-lista jieklu l-Venewwa:

- ħaxix (grass)
- dud
- brimb
- qasab
- bebbux
- ġrieden
- ħut
- dubbien
- żringijiet
- ħaxix (vegetables)

Attivitajiet u mistoqsijiet:

1. Taf liema ikel tħobb l-iktar il-Venewwa?
2. Minn dawn l-affarijiet kollha, agħzel dawk li tiekoll il-Venewwa u ppreparalha ċena.